

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 260/2018-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 23. mája 2018 predbežne prerokoval sťažnosť Železničnej spoločnosti Cargo Slovakia, a. s., Drieňová 24, Bratislava, zastúpenej Advokátskou kanceláriou Pacalaj, Palla a partneri, s. r. o., Námestie SNP 3, Trnava, za ktorú koná advokát JUDr. Ing. Peter Pacalaj, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 43 Cob 143/2017-912 z 25. januára 2018 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Železničnej spoločnosti Cargo Slovakia, a. s., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. apríla 2018 doručená sťažnosť Železničnej spoločnosti Cargo Slovakia, a. s., Drieňová 24, Bratislava (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základného práva

na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) č. k. 43 Cob 143/2017-912 z 25. januára 2018, ktorou sťažovateľka žiada vydať tento nález:

„1. Základné právo Železničnej spoločnosti Cargo Slovakia, a. s. na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 46 ods. 1 Ústavy SR uznesením Krajského súdu Banská Bystrica, č. k. 43 Cob/143/2017-912 zo dňa 25. januára 2018 porušené bolo.

2. Uznesenie Krajského súdu Banská Bystrica, č. k. 43 Cob/143/2017-912 zo dňa 25. januára 2018 zrušuje.

3. Krajský súd Banská Bystrica je povinný zaplatiť Železničnej spoločnosti Cargo Slovakia, a. s. náhradu trov konania do 15 dní odo dňa doručenia tohto nálezu na účet právneho zástupcu Železničnej spoločnosti Cargo Slovakia, a. s.“

2. Ako zo sťažnosti doručenej ústavnému súdu a z k nej pripojených príloh vyplynulo, sťažovateľka je ako žalovaná stranou civilného sporového konania vedeného na Okresnom súde Zvolen (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 14 Cb 16/2016, v ktorom sa obchodná spoločnosť TIT s. r. o., Zvolenská cesta 35, Banská Bystrica (ďalej len „žalobca“), domáha proti sťažovateľke zaplatenia sumy 602 712,24 € s príslušenstvom. Žalobca sa podanou žalobou z 18. januára 2011 pôvodne domáhal zaplatenia sumy 7 676,78 € a na základe výzvy okresného súdu zaplatil z tejto sumy súdny poplatok vo výške 460,50 €. Následne žalobca 14. februára 2011 doručil okresnému súdu podanie, ktorým rozšíril žalobu o sumu 595 035,46 €. Okresný súd vyzval žalobcu výzvou č. k. 6 Cb 4/2011-41 zo 16. februára 2011 na zaplatenie doplatku súdneho poplatku vo výške 32 733 € v lehote desiatich dní od doručenia výzvy s poučením, podľa ktorého ak nebude súdny poplatok v uvedenej lehote zaplatený, súd konanie podľa § 10 ods. 2 zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v platnom znení (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“) zastaví, pretože pred zaplatením celého poplatku v správnej výške nemôže vo veci konať. Výzva bola žalobcovi doručená 21. februára 2011. Okresný súd uznesením č. k. 6 Cb 4/2011-43

z 1. marca 2011, ktoré nadobudlo právoplatnosť 26. marca 2011, pripustil zmenu žaloby a predmetom konania sa tak stalo zaplatenie sumy 602 712,24 € s príslušenstvom. Žalobca však doplatok súdneho poplatku nezaplatil a požiadal 4. marca 2011 o priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov. Okresný súd vyzval žalobcu na predloženie dokladov preukazujúcich jeho majetkové pomery a sám pomery žalobcu zisťoval dopytom na Daňovom úrade Banská Bystrica a Geodetickom a kartografickom ústave v Bratislave. Žalobca 14. apríla 2011 doručil okresnému súdu návrh na pristúpenie do konania spoločnosti Gabriela Sujová, s. r. o., Detva, ako žalovanej v 2. rade (ďalej len „žalovaná v 2. rade“). Okresný súd uznesením č. k. 6 Cb 4/2011-66 z 12. mája 2011 uložil žalobcovi zaplatiť doplatok súdneho poplatku vo výške 32 733 €. Žalobca proti uzneseniu podal odvolanie, v ktorom poukázal na to, že požiadal o priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov a o jeho žiadosti nebolo rozhodnuté. Okresný súd uznesením č. k. 6 Cb 4/2011-72 zo 7. júna 2011 žalobcovi oslobodenie od súdnych poplatkov nepriznal. Toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť 2. júla 2011. Okresný súd vyznačil zároveň rovnakým dňom (2. júla 2011) právoplatnosť i na uznesení č. k. 6 Cb 4/2011-66 z 12. mája 2011, ktorým bolo žalobcovi uložené zaplatiť doplatok súdneho poplatku vo výške 32 733 €. Následne okresný súd uznesením č. k. 6 Cb 4/2011-78 z 27. júla 2011 pripustil do konania vstup žalovanej v 2. rade, vyzval sťažovateľku a žalovanú v 2. rade, aby sa k žalobe a jej zmene vyjadrili, a zároveň im doručil rozhodnutia o pripustení zmeny žaloby a vstupu žalovanej v 2. rade do konania. Sťažovateľka sa k žalobe a jej zmene vyjadrila podaním doručeným okresnému súdu 15. augusta 2011. Prvé pojednávanie vo veci sa vykonalo 16. februára 2012. Sťažovateľka viackrát okresnému súdu navrhovala, aby konanie v časti o zaplatenie sumy 595 035,46 € pre nezaplatenie súdneho poplatku zastavil. Okresný súd oznámil sťažovateľke, že takto postupovať nemôže, pretože uznesenie č. k. 6 Cb 4/2011-66 z 12. mája 2011, ktorým uložil žalobcovi zaplatiť doplatok súdneho poplatku vo výške 32 733 € bolo postúpené na vymáhanie Justičnej pokladnici – Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „justičná pokladnica“), ktorou je doplatok súdneho poplatku aj vymáhaný. Vo veci boli nariadené ďalšie pojednávania. Pojednávanie, ktoré sa konalo 26. júna 2017 bolo odročené na 7. september 2017 pre účely doplnenia dokazovania.

3. Okresný súd uznesením č. k. 14 Cb 16/2016-863 z 29. júna 2017 zastavil konanie v časti o zaplatenie sumy 595 035,46 € s príslušenstvom. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že v situácii, keď žalobca aj podľa vyjadrenia svojho konateľa posledné tri roky nevykonáva reálne žiadnu činnosť, nemá žiadne príjmy, nie je predpoklad, aby od neho justičná pokladnica vymohla doplatok súdneho poplatku. Okresný súd preto s poukazom na § 161 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) konštatoval, že nie sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť. Pokiaľ vo veci dosiaľ konal, tak iba v rozsahu pôvodne žalobcom uplatnenej sumy 7 676,78 € s príslušenstvom a v takom rozsahu bolo vedené i dokazovanie. Pretože nedostatok procesných podmienok spočívajúci v nezaplatení doplatku súdneho poplatku sa nepodarilo odstrániť (§ 161 ods. 3 CSP), zastavil konanie pre nezaplatenie súdneho poplatku v tomu zodpovedajúcej časti.

4. O odvolaní žalobcu proti tomuto uzneseniu rozhodol krajský súd uznesením č. k. 43 Cob 143/2017-912 z 25. januára 2018 tak, že uznesenie okresného súdu č. k. 14 Cb 16/2016-863 z 29. júna 2017 zrušil [§ 389 ods. 1 písm. b) a d) CSP] a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Krajský súd poukázal na § 10 ods. 2 písm. a) zákona o súdnych poplatkoch, podľa ktorého pre nezaplatenie poplatku súd konanie nezastaví, ak už začal konať vo veci samej. Rozhodnutie potom odôvodnil tým, že z obsahu spisu je zrejmé, že okresný súd od pripustenia zmeny žaloby konal o celom predmete konania a poukázal i na to, že časť súdneho poplatku je zaplatená. V závere rozhodnutia krajský súd uložil okresnému súdu konať v celom predmete sporu bez ohľadu na to, či bude doplatok súdneho poplatku zaplatený alebo vymožený.

5. Uznesenie krajského súdu č. k. 43 Cob 143/2017-912 z 25. januára 2018 nadobudlo právoplatnosť 2. marca 2018.

6. Sťažovateľka sťažnosť na porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu č. k. 43 Cob 143/2017-912 z 25. januára 2018 odôvodnila tým, že rozhodnutie krajského súdu je nedostatočne odôvodnené, svojvoľné a rozporné s rozhodovacou praxou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“),

z ktorej vyplýva, že nesplnenie poplatkovej povinnosti je neodstrániteľná prekážka civilného procesu a v prípade neuhradenia súdneho poplatku za rozšírenie žaloby má byť konanie automaticky v rozšírenej časti zastavené. Krajský súd odklon od rozhodovacej praxe žiadnym spôsobom neodôvodnil. Nereagoval na argumentáciu sťažovateľky rozhodnutím najvyššieho súdu sp. zn. 8 Sži 12/2014, v zmysle ktorého už zaslanie samotnej výzvy na úhradu súdneho poplatku je odstraňovaním prekážky v súdnom konaní, pričom následkom neuhradenia súdneho poplatku je zastavenie konania. Sťažovateľka považuje za porušenie rovnosti strán postup okresného súdu, ktorý pripustil rozšírenie žaloby bez uhradenia doplatku súdneho poplatku. Krajský súd nevzal do úvahy ani to, že žalobca zneužil prístup k súdu, zámerne sa snažil vyhnúť zaplateniu súdneho poplatku, ktorý nezaplatil ani napriek exekúcii vedenej justičnou pokladnicou. Žalobca konal šikanózne, úmyselne si nechal svojím konateľom a jediným spoločníkom ako pôvodným veriteľom pohľadávky túto postúpiť, kalkulujúc s tým, že žalobca je nemajetný. Pôvodným veriteľom pohľadávky bol totiž jediný spoločník a konateľ žalobcu, ktorý sa domáhal už prv žalobou proti sťažovateľke zaplata sumy 602 712,24 € na Okresnom súde Bratislava II v konaní sp. zn. 33 Rob 381/2007. Po tom, čo bolo toto konanie pre nezaplata súdneho poplatku právoplatne zastavené 1. júna 2010, bol založený 23. decembra 2010 žalobca a 28. decembra 2010 bola uzatvorená zmluva o postúpení celej pohľadávky, na základe ktorej žalobca podal žalobu v tejto veci okresnému súdu 21. januára 2011, avšak pôvodne iba vo výške jej malej časti. Krajský súd navyše nesprávne uzavrel, že okresný súd začal konať aj o rozšírenej žalobe, pretože za začatie konania vo veci samej treba považovať výzvu na prednesenie návrhu na pojednávaní, a nie vydanie uznesenia o pripustení zmeny žaloby. Tým, že okresný súd nezastavil už prv konanie, vytvoril protiprávny stav, pretože neuplatnil svoju právomoc, hoci tak bol povinný urobiť, a toto pochybenie napravil až vydaním uznesenia, ktoré bolo napokon krajským súdom zrušené. V dôsledku rozhodnutia krajského súdu tak žalobca môže pokračovať v súdnom konaní o zaplata značnej sumy bez zaplata súdneho poplatku, hoci mu nebolo priznané oslobodenie od plata súdneho poplatku – teda bez splnenia zákonných podmienok.

II.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

9. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

10. Ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľky podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

11. Sťažovateľka namieta porušenie týchto ustanovení ústavy a dohovoru:

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom

zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

12. Sťažovateľka sťažnosťou namieta porušenie citovaných ustanovení ústavy a dohovoru uznesením krajského súdu č. k. 43 Cob 143/2017-912 z 25. januára 2018, tvrdiac, že toto rozhodnutie je nedostatočne odôvodnené a je založené na takom výklade aplikovaných ustanovení, ktorý popiera ich účel a zmysel, pričom podľa názoru sťažovateľky ústavne konformná aplikácia dotknutých ustanovení mala viesť k záveru o nevyhnutnosti zastavenia konania pre nesplnenie podmienok, za ktorých môže súd konať a rozhodnúť (§ 161 CSP).

13. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, ktorého porušenie sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 50/05 a IV. ÚS 288/05).

14. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným rozhodnutím alebo iným zásahom orgánu štátu do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej, ako aj nezistenie žiadnej možnosti porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

15. Ústavný súd považuje za potrebné tiež pripomenúť, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred

všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (napr. I. ÚS 19/02, III. ÚS 151/05, III. ÚS 344/06).

16. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlniteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody. Ústavný súd poukazuje i na skutočnosť, že nie je a ani nemôže byť súdom skutkovým, t. j. jeho úlohou nie je nahrádzať činnosť všeobecných súdov.

17. Vzhľadom na to, že sťažnosť sťažovateľky smeruje proti zrušujúcemu rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktoré nie je konečným rozhodnutím vo veci, ústavný súd sa zaoberal najprv posúdením otázky, či táto povaha sťažovateľkou napadnutého rozhodnutia nebráni prijatiu jej sťažnosti ústavným súdom na ďalšie konanie.

18. Po rozhodnutí vo veci sp. zn. II. ÚS 105/09 ústavný súd *mutatis mutandis* zastáva názor, podľa ktorého ak jeho rozhodovacia prax v minulosti spravidla nepripúšťala preskúmavanie rozhodnutí dovolacieho súdu, ktorými boli zrušené v dovolacom konaní rozsudky odvolacích súdov s poukazom na to, že takéto rozhodnutie dovolacieho súdu nie je „konečným“ rozhodnutím vo veci a sťažovateľ má v každom prípade možnosť domáhať sa na ústavnom súde ochrany základných práv a slobôd podaním ústavnej sťažnosti proti konečnému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktoré vzíde z konania nasledujúceho po zrušujúcom rozhodnutí dovolacieho súdu, je namieste na tomto názore zotrvať, avšak

v záujme poskytnutia účinnej ochrany základným právam účastníkov občianskeho súdneho konania, nie bezvýhradne.

19. Prípadi hodnými odlišného prístupu sú najmä prípady takých zrušujúcich rozhodnutí, ktorými bolo porušené základné právo sťažovateľa ústavne procesného charakteru. Odmietnutím preskúmania ústavnosti postupu odvolacieho (dovolacieho) súdu a napravenia jeho pochybenia tohto druhu by bol totiž účastník vystavený v nasledujúcom konaní v niektorých prípadoch neodstrániteľným následkom aplikácie záväzného právneho názoru, ktorý je poznačený porušením ústavne procesných práv. Nebola by účinnou ochrana poskytovaná základným právam a slobodám fyzických osôb a právnických osôb ústavným súdom, ak by ústavný súd nemohol zasiahnuť a následky porušenia základných práv a slobôd odstrániť prv, ako skončí konanie vo veci konečným rozhodnutím akceptujúcim právny názor vyslovený odvolacím súdom v jeho rozhodnutí postihnutom vadou spočívajúcou v porušení ústavne procesných práv účastníkov takéhoto konania (m. m. III. ÚS 46/2013).

20. Takto formulovaný a postupne sa stabilizujúci názor (napr. aj vo veciach sp. zn. II. ÚS 285/2010, II. ÚS 387/2010, III. ÚS 508/2011) si pri rozhodovaní o sťažnosti sťažovateľky v tejto veci vyžaduje, aby ústavný súd skúmal, či právny názor vyslovený odvolacím súdom v napadnutom uznesení kladie v celej jeho šírke na ďalšie rozhodovanie v sťažovateľkinej veci záväznú požiadavku vedúcu k porušeniu jej označených práv, ktoré by pri prípadnom neskoršom ústavno-súdnom prieskume meritórneho rozhodnutia už neboli odstrániteľné.

21. Vychádzajúc z týchto úvah, posudzoval ústavný súd uznesenie krajského súdu č. k. 43 Cob 143/2017-912 z 25. januára 2018.

22. Krajský súd v odôvodnení uznesenia č. k. 43 Cob 143/2017-912 z 25. januára 2018 najprv uviedol, že „... *prvé pojednávanie v tejto veci nariadil okresný súd na 16. 02. 2012, podľa zápisnice o pojednávaní založenej v súdnom spise (č. l. 366 – 370) sudca pojednával o žalobe žalobcu o zaplatenie 602.712,24 Eur s príslušenstvom, rovnako tak*

vyjadrenia strán sporu sa týkali žaloby o zaplatenie uvedenej sumy. Súd aj ďalej viedol konanie o zaplatenie sumy 602.712,24 Eur s príslušenstvom, žalovaný v konaní viackrát navrhol, aby súd zastavil konanie v tej časti, v ktorej nebol zaplatený celý súdny poplatok“. Ďalej svoje rozhodnutie s odkazom na § 5 ods. 1 písm. a), § 7 ods. 1 prvú vetu, § 7 ods. 7 prvú vetu, § 10 ods. 1, 2 a § 14 zákona o súdnych poplatkoch a po konštatovaní, že „zaplatenie súdneho poplatku... patrí medzi tzv. vecné procesné podmienky konania... je teda predpokladom toho, aby súd vo veci konal a o uplatnenom nároku meritórne rozhodol“, odôvodnil takto:

„... Po zhodnotení všetkých skutočností zistených z predloženého spisu dospel odvolací súd k záveru, že súd prvej inštancie pochybil, keď konanie zastavil v časti o zaplatenie sumy 595.035,46 Eur s príslušenstvom. Z predloženého spisu je zrejmé, že súd prvej inštancie v tejto veci konal, a to počnúc uznesením zo dňa 01. 03. 2011, keď pripustil zmenu žalobného návrhu, vyzval žalovaného (resp. v tom čase dvoch žalovaných) na vyjadrenie k žalobe o zaplatenie 602.712,24 Eur s príslušenstvom, napokon aj pojednávania boli vedené o nároku žalobcu na zaplatenie 602.712,24 Eur s príslušenstvom. Napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie je v rozpore s úpravou § 10 ods. 2 písm. a) zákona o súdnych poplatkoch. Odvolací súd súhlasí so žalobcom aj v tom, že pre žalobcu bolo toto rozhodnutie prekvapivé, pretože súd napokon o zaplatení doplatku na súdnom poplatku rozhodol uznesením, v ktorom žalobcovi uložil povinnosť doplatok na súdnom poplatku zaplatiť... Súd prvej inštancie postupoval správne, keď na opakované návrhy žalovaného v tomto smere reagoval listom zo dňa 09. 01. 2017, ktorým žalovanému oznámil, že nemôže konanie v časti o zaplatenie 595.035,46 Eur zastaviť pre nezaplatenie súdneho poplatku za návrh. Napokon však súd vydal napadnuté rozhodnutie, ktoré je v rozpore so zákonom.

... Ako už bolo uvedené, súd prvej inštancie mal vychádzať predovšetkým z úpravy zákona o súdnych poplatkoch, ktorý situáciu týkajúcu sa zaplatenia súdneho poplatku ako podmienky konania upravuje úplne a jednoznačne, nebol preto dôvod aplikovať zásady Civilného sporového poriadku. Aj keď sa žalovanému, a zrejme aj konajúcemu sudcovi javí, že pokiaľ by súd pokračoval v konaní a rozhodol bez zaplatenia celého doplatku na súdnom poplatku, došlo by k procesnej diskriminácii žalovanej strany v prospech žalobcu, odvolací súd upozorňuje, že postup žalobcu, a napokon aj postup súdu prvej inštancie až do vydania

napadnutého uznesenia, bol plne v súlade so zákonom a aj s Ústavou SR. Je potrebné tiež upozorniť, že práve postupom súdu prvej inštancie, ktorý sa snažil o to, aby nebol diskriminovaný žalovaný, došlo k diskriminácii žalobcu, ktorému by bola týmto postupom súdu odňatá možnosť uplatňovať svoje práva na súde.“

23. Ako z odôvodnenia uznesenia krajského súdu vyplýva, krajský súd zrušil uznesenie okresného súdu o čiastočnom zastavení konania pre nezaplatenie doplatku súdneho poplatku a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie z dôvodu, že uznesenie okresného súdu bolo v priamom rozpore so znením zákonného ustanovenia § 10 ods. 2 písm. a) zákona o súdnych poplatkoch.

24. Podľa názoru ústavného súdu uznesenie krajského súdu z hľadiska jeho odôvodnenia spĺňa ústavnoprávne požiadavky, ktoré sú naň kladené. Krajský súd jasne a zrozumiteľne vysvetlil dôvody, pre ktoré uznesenie okresného súdu nemôže obstať a ktoré ho viedli k zrušeniu rozhodnutia okresného súdu.

25. Najmä však ústavný súd poukazuje na to, že vo veci sťažovateľky nejde o prípad vyslovenia takého záväzného právneho názoru dovolacím súdom, ktorým by bolo vopred záväzne predurčené rozhodnutie okresného súdu o merite veci sťažovateľky spôsobom, ktorý by v budúcnosti z hľadiska prípadného neskoršieho ústavno-súdneho prieskumu meritórneho rozhodnutia mal neodstrániteľné následky. Po zrušení rozhodnutia okresného súdu bude jeho úlohou konať a rozhodnúť o celom predmete konania. Sťažovateľke ostáva zachovaná možnosť v budúcnosti z hľadiska prípadného neskoršieho ústavno-súdneho prieskumu meritórneho rozhodnutia svoju argumentáciu predniesť.

26. Ústavný súd preto dospel k záveru, že už povaha sťažovateľkou napadnutého rozhodnutia v zásade bráni prijatiu jej sťažnosti ústavným súdom na ďalšie konanie.

27. Ústavný súd sa ďalej zaoberal otázkou ústavnej akceptovateľnosti záveru krajského súdu o nemožnosti konanie zastaviť, a teda aj sťažovateľkou namietanou ústavne nekonformnou aplikáciou zákonných ustanovení, ktorá mala spočívať najmä v neaplikovaní normy, ktorá sa podľa presvedčenia sťažovateľky mala na vec vzťahovať, a to § 161 CSP:

Podľa § 161 ods. 1 CSP ak tento zákon neustanovuje inak, súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť.

Podľa § 161 ods. 2 CSP ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

Podľa § 161 ods. 3 CSP ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý možno odstrániť, súd urobí vhodné opatrenia na jeho odstránenie. Prítom spravidla môže pokračovať v konaní, ale nesmie vydať rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. Ak sa nepodarí nedostatok procesnej podmienky odstrániť, súd konanie zastaví.

Podľa § 7 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch ak sa po podaní návrhu rozšíri predmet poplatkového úkonu, poplatok sa doplatí. V odvolacom konaní sa poplatok doplatí len vtedy, keď sa zvýši cena predmetu poplatkového úkonu na návrh. Ak sa po podaní návrhu obmedzí predmet poplatkového úkonu pred prvým pojednávaním, vráti sa zodpovedajúca časť poplatku.

Podľa § 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch ak nebol zaplatený poplatok splatný podaním žaloby, návrhu na začatie konania, dovolania alebo kasačnej sťažnosti, súd podľa § 9 vyzve poplatníka, aby poplatok zaplatil v lehote, ktorú určí, spravidla v lehote desiatich dní od doručenia výzvy; ak aj napriek výzve poplatok nebol zaplatený v lehote, súd konanie zastaví. O následkoch nezaplatenia poplatku musí byť poplatník vo výzve poučený.

Podľa § 10 ods. 2 písm. a) zákona o súdnych poplatkoch pre nezaplatenie poplatku súd podľa § 9 konanie nezastaví, ak už začal konať vo veci samej.

28. Ako z odôvodnenia uznesenia krajského súdu vyplýva, postup okresného súdu bol v rozpore s § 10 ods. 2 písm. a) zákona o súdnych poplatkoch, ktorý *„situáciu týkajúcu sa zaplatenia súdneho poplatku ako podmienky konania upravuje úplne a jednoznačne“*. S týmto záverom krajského súdu sa stotožňuje i ústavný súd. Rovnako sa stotožňuje i so záverom krajského súdu, podľa ktorého okresný súd už začal vo veci samej konať. Za tejto situácie bolo povinnosťou krajského súdu aplikovať na vec ustanovenie, ktorého

hypotéza bola naplnená, teda § 10 ods. 2 písm. a) zákona o súdnych poplatkoch. Pretože toto ustanovenie ako norma špeciálna výslovne prikazuje súdu konanie nezastaviť pre nezaplatenie poplatku v prípade, ak súd už začal konať vo veci samej, jeho aplikácia na vec sťažovateľky musela mať prednosť pred ostatnými ustanoveniami zákona o súdnych poplatkoch vrátane všeobecného § 10 ods. 1 upravujúceho povinnosť súdu konanie pre nezaplatenie súdneho poplatku zastaviť a rovnako aj pred § 161 CSP upravujúcim všeobecne postup súdu pri nedostatku procesných podmienok. Pokiaľ sťažovateľka označuje postup krajského súdu za diskriminačný, ústavný súd sa s týmto jej názorom nemôže stotožniť. Postup krajského súdu bol totiž už iba dôsledkom toho, že okresný súd začal konať vo veci samej napriek nezaplateniu doplatku súdneho poplatku. Ostatne poplatkový vzťah je vzťahom štátu na jednej strane a poplatníka na strane druhej. V danej situácii bude preto vecou štátu, aby splnenie právoplatne uloženej povinnosti žalobcovi doplatok súdneho poplatku zaplatiť od žalobcu vynútil. K diskriminácii sťažovateľky v súvislosti so splnením poplatkovej povinnosti by mohlo dôjsť iba vtedy, ak by okresný súd súdny poplatok žalobcovi zaplatiť neuložil.

29. Ústavný súd nepovažoval preto právny názor krajského súdu, ktorým odôvodnil uznesenie č. k. 43 Cob 143/2017-912 z 25. januára 2018 za arbitrárny, svojvoľný a jeho rozhodnutie za také, ktoré by bolo založené na ústavne nekonformnej aplikácii ustanovení zákona o súdnych poplatkoch a Civilného sporového poriadku upravujúcich postup súdu pri nezaplatení doplatku súdneho poplatku v situácii, keď už okresný súd začal konať vo veci samej. Ústavný súd tak nezistil príčinnú súvislosť medzi namietaným porušením základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu a spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 dohovoru) a postupom krajského súdu pri rozhodovaní vo veci sťažovateľky. S ohľadom na uvedené nejde ani o prípad napĺňajúci predpoklady odôvodňujúce výnimočné preskúmanie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré nie je konečnej povahy.

30. Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľky odmietol podľa § 25 zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

31. Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. mája 2018